

Bölgədə sülh və sabitlik üçün əlverişli şərait yaranıb

Son beş il ərzində Azərbaycanın qazandığı qələbələr ümumilikdə regionda dayanıqlı sülh üçün mühüm zəmin formalaşdırıb. Təhlükəsizliyin qarantı olaraq yerləşdiyi coğrafiyanı xarici qüvvələrin bitməyən mənfur planlarından xilas edən ölkəmiz prinsipial və qətiyyətli müstəqil siyasəti ilə bölgədə yeni reallıqlar yaradıb.

Hələ 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə, eləcə də 2023-cü ildə keçirilmiş antiterror tədbirləri zamanı bölgədə maraqları olan xarici güclər layiqincə yerlərinə otuzduruldu. Azərbaycana qarşı qeyri-dost hərəkət sərgiləyənlər, düşmən mövqedə dayananlar, təcavüzkar dəstək verənlər niyyətlərinə çata bilmədilər. Torpaqlarımız işğaldan azad olundu, dövlət suverenliyimiz təmin edildi. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda yaradılan "boz zona"ya son qoyuldu.

Bu minvalla onilliklər boyu adı qaynar münaqişə bölgəsi kimi hallanan Cənubi Qafqaz nəhayət ki, rahat nəfəs almağa başladı. Hazırda regionda əməkdaşlıq, qarşılıqlı əlaqələr, rifah, tərəqqi üçün yaranmış hərtərəfli şərait də məhz Azərbaycanın ortaya qoyduğu sarsılmaz iradənin nəticəsidir.

Bu, yeganə seçimdir

2023-cü ildən sonra Azərbaycan ilə Ermənistanın münasibətlərinin normallaşması istiqamətində də nəzərəcarpacaq irəliləyişlərə nail olunub və bu prosesin üçüncü tərəflərə lüzum görülmədən həyata keçirilməsi diqqətçəkən məqamdır. Məlumdur ki, həm münaqişə, həm də post-münaqişə dövründə məhz tərəflər arasında vasitəçilik etmək istəyən dairelərin qərəzli mövqe sərgiləmələri barışın əldə edilməsinə birbaşa maneə yaradan amillərdən olub.

Ötən müddətdə İrəvanın dildə sülh tərəfdarı olduğunu deməsi, reallıqda isə revanşa hazırlaşması və sülhdən yayınması da Fransa kimi xarici himayədarlarının verdiyi siyasi, hərbi dəstəyin nəticəsi idi. Bir tərəfdən sülh danışıqlarında tərəf kimi iştirak etmək üçün çaba göstərən Fransa digər tərəfdən Ermənistanı silahlandırmaqla sülhə əngəl yaradıb. Bu günlər Fransa Milli Assambleyasında ölkəmizlə bağlı qərəzli qətnamə layihəsinin hazırlanması da Cənubi Qafqazda kövrək sülh mühitini pozmaq niyyəti güdür. Bədnam qətnamə iyulun 22-də Fransa Milli Assambleyasındakı "Sağ Respublikaçılar" qrupunun rəhbəri və Fransa-Ermənistan dostluq qrupunun sədri Loran Vokye, habelə həmin dostluq qrupunun sədr müavini Aleksandr Marten tərəfindən irəli sürülüb. Başdan-başa yalan və iftira üzərində qurulan qətnamədə Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyü şübhə altına alınır.

Ancaq erməni lobbisinin təsiri ilə Azərbaycana qarşı təşkil olunan qərəz kampaniyaları iflasa məhkumdur. Çünki indiyə qədər havadarlarının çaldıqları havaya həvəslə oynayan, siyasi iradə ortaya qoymağı bacarmayan rəsmi İrəvan artıq anlayır ki, sülhdən başqa çıxış yolu yoxdur. Azərbaycanla yeni müharibə hərtərəfli tənəzzül yaşayan, Vətən müharibəsində hərbi gücü darmadağın edilən Ermənistanın bir dövlət olaraq məhvi anlamına gəlir. Ermənistan 44 günlük müharibə zamanı da gördü ki, xarici himayədarları ona heç bir kömək edə bilmirlər. Azərbaycanın qətiyyətli siyasi, diplomatik siyasəti qərəzli güclərə əl-qol açmağa imkan vermədi.

Proses geridönməz xarakter alıb

Eləcə də İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra qərəzli xarici güclərin Ermənistan üzərindən bölgədə yenidən münaqişə, müharibə ocağı qalamaq istəyi özünü büruzə verməyə başladı. Avropa İttifaqının "müşahidə missiyası"nın bölgəyə yerləşdirilməsi də bunun tərkib hissəsidir. Halbuki Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini öz gücünə yerinə yetirərək beynəlxalq hüququ təmin edib və bununla bölgədə münaqişəyə son qoyub. Yəni bu "missiya"nın bölgədə müşahidə edəcəyi hər hansı qarşıdurma, münaqişə, müharibə mövcud deyil.

Cənubi Qafqazda sülhün təşəbbüskarı rəsmi Bakıdır. Azərbaycanla Ermənistan arasında sərhədlərin delimitasiya və demarkasiyasına start verilməsi, sərhəd dirəklərinin quraşdırılması, sülh sazişi layihəsinin mətni ətrafında danışıqlar prosesinin yekunlaşması, həmçinin Ermənistan-Azərbaycan normallaşma prosesində ikitərəfli dialoqlara başlanılması məhz ölkəmizin sülh söylərinin uğurlu nəticələridir. Həmçinin Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin Əbu-Dabi şəhərində keçirilən görüşü sülh müqaviləsinin imzalanması istiqamətində atılan mühüm addımdır. Görüşdə sərhədlərin delimitasiyası, Zəngəzur dəhlizinin açılması və inkişafı, sülh sazişinin paraflanması ilə bağlı müzakirələr aparılması da bunu təsdiqləyir.

III Şuşa Qlobal Media Forumunun iştirakçıları ilə görüşü zamanı Prezident İlham Əliyev söyləmişdi ki, bu iki məsələ - Ermənistan Konstitusiyasına dəyişiklik və ATƏT-in Minsk qrupunun buraxılması, - həll edilən kimi sülh müqaviləsi imzalanma bilər: "Bəli, mətn paraflana bilər və Azərbaycan tərəfi artıq Əbu-Dabidə bu təkliflə çıxış edib. Lakin bildiyiniz kimi, paraflanma heç də imzalanma demək deyil. Yəni biri var ki, tərəflər arasında şifahi razılıq əldə olunur, biri də var ki, tərəflər sənədin hər səhifəsinin sonunda öz imzalarını qoyaraq onu paraflayır. Məncə, biz sülh müqaviləsinin imzalanmasına çox yaxınıq".

Dövlət başçısı hesab edir ki, bu proses geridönməz xarakter alıb: "Bunun hər hansı bir yenidən baxılması, yenidən baş verməsi mümkün deyil. Biz heç nəyi yenidən müzakirə etməyəcəyik. Ancaq Ermənistan yenidən müzakirəyə başlamağa çalışırsa, o deməkdir ki, onlar sülh istəmirlər. Deməli, o ərazi iddiası qalır. Ona görə də biz düzgün istiqamətdəyik. Onlar öz ev tapşırıqlarını yerinə yetirməlidirlər. Bu baş verdiyi halda biz sülh müqaviləsinə imzalaya bilərik. Bu da region üçün çox böyük yenilik, çox böyük dəyişiklik olacaq..."

Vurğulayaq ki, sülh istiqamətində əldə olunan bu müsbət irəliləyişlərə beynəlxalq birlik də dəstəyini bildirir. Əbu-Dabidə Ermənistan ilə Azərbaycan liderlərinin ikitərəfli görüşündən dərhal sonra ABŞ tərəfindən bölgədə sülh söylərinin dəstəkləndiyi ilə bağlı açıqlama verilməsi bunun təsdiqidir. Həmçinin ABŞ Prezidenti Donald Trampın Ermənistanla Azərbaycan arasında münaqişənin tezliklə uğurla və birdəfəlik həll olunacağına inandığını bildirməsi, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibi Antonio Quterreş tərəfindən Əbu-Dabi görüşünün bölgədə dayanıqlı sülhə gedən yolda ciddi irəliləyiş, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi üzrə əldə olunan razılığın möhkəmləndirilməsi istiqamətində atılmış mühüm addım kimi dəyərləndirilməsi də görüşün dünyada geniş rezonans doğurduğundan xəbər verir.

Göründüyü kimi, sülh təşəbbüsçüsü olaraq Azərbaycanın yürütdüyü məqsədyönlü siyasət yerləşdiyi coğrafi bölgənin yenidən münaqişə, müharibə ocağına çevrilməsinin qarşısını qətiyyətlə alır. Bütün bunlar isə Cənubi Qafqaza sabitlik və inkişaf vəd edir.

***Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"***